

Fra: Fylkesdirektøren
Til: Kontrollutvalget
Dato: 30.08.2024

Tilbakemelding på forespørsel vedrørende gjennomføring av befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organer

Fylkesdirektøren viser til vedtak i kontrollutvalget den 10.06.2024, sak 55/24:

«Kontrollutvalget ber administrasjonen om en orientering for hvordan befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organer gjennomføres i henhold til krav om møteoffentlighet og kommunelovens saksbehandlingsregler»

I denne orienteringen gjør fylkesdirektøren rede for forståelsen av lover og regler vedrørende møteoffentlighet og saksbehandling, samt hvordan dette praktiseres ved befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organer.

Møteoffentlighet og saksbehandling i folkevalgte organer

Kommunelovens kapittel 11 regulerer saksbehandling i folkevalgte organer. Lovens § 11-2 fastslår at folkevalgte organer behandler saker og treffer vedtak i møter. I dette ligger at alle saker som behandles i de politiske utvalgene skal legges fram til drøfting og eventuelt vedtak i det aktuelle organet. Også møter hvor det ikke treffes vedtak er å anse som en del av saksbehandlingen. Dette innebærer at når organet er samlet for å få informasjon som er relevant for behandling av saker som hører inn under fylkeskommunens virksomhetsområde gjelder bestemmelsene om saksbehandling.

Befaringer er ikke spesifikt omtalt i kommuneloven. Med bakgrunn i lovens kommentarutgave og andre rettskilder forstår fylkesdirektøren det dithen at befaringer og besøk som innbefatter informasjon som kan være av interesse for senere saksbehandling faller inn under møtebegrepet.

Til møter i folkevalgte organer skal det sendes innkalling og sakliste til de valgte medlemmene, møtet skal kunngjøres på en hensiktsmessig måte og møtedokumenter skal være tilgjengelig for publikum. Videre skal det føres møtebok som skal inneholde informasjon om møtetidspunkt, møtende og fraværende medlemmer, hvilke vedtak som ble fattet og hvordan det ble votert i de enkelte sakene.

Møteoffentlighet er omtalt i § 11-5, hvor det pekes på at *«Alle har rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer dersom ikke noe annet følger av denne paragrafen»*. Det beskrives deretter hvilke vilkår som må være til stede for at et utvalg skal eller kan vedta å lukke et møte.

Kapitlet om saksbehandling omtaler flere viktige forhold som angår møteavvikling, som er mindre relevante med tanke på gjennomføring av befaringer. De nevnes derfor ikke her. I den videre beskrivelsen legges det vekt på de bestemmelsene som er relevant med tanke på hva som er å anse som et møte, innkalling og møteplikt, møtebok og møteoffentlighet.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Politisk sekretariat

Befaringer for folkevalgte organer i Trøndelag

Befaringer med de folkevalgte organene skjer i all hovedsak i tilknytning til møter som er fastsatt i møteplanen.

For **fylkestingets** del er det kun i forbindelse med møtene i juni at det arrangeres befaringer, da i form av program lagt opp av den/de kommunene fylkestinget besøker.

Fylkesutvalget fastsetter en del befaringsdager når møteplan for kommende år vedtas. I tillegg legges kortere befaringer/besøk i tilknytning til møtedager hvor det også foregår ordinær saksbehandling.

Hovedutvalgene har 5 årlige samlinger (4 i 2025), hvorav deler av eller en hel dag ofte benyttes til befaringer/besøk hos aktører som er relevant for det enkelte hovedvalg sitt virksomhetsområde.

Øvrige utvalg gjennomfører i mindre grad befaringer.

Overholdelse av lovbestemmelser ved befaringene som gjennomføres

På samme måte som ved møter med ordinær saksbehandling regnes befaringer som en obligatorisk del av møtevirksomheten. Representantene har møteplikt, eventuelle forfall skal begrunnes og det kalles inn vara ved forfall. Dette gjelder uavhengig av varighet på befaringene. Det utbetales møtegodtgjøring og eventuell tapt arbeidsfortjeneste for møtende medlemmer, i tråd med gjeldende godtgjøringsreglement.

Program for befaringer kunngjøres på forhånd sammen med saksdokumenter og annen informasjon, på fylkeskommunens hjemmeside. Befaringene er kun unntaksvis relatert til konkrete saker som skal behandles politisk på det aktuelle tidspunktet, og det foreligger derfor sjeldent saksframlegg som omhandler befaringene utover det som framgår av programmet. Publikum og presse har anledning til å delta, noe som skjer fra tid til annen. Unntaksvis kan tekniske eller sikkerhetsmessige årsaker forhindre at eksterne deltakere kan inkluderes i besøk, eksempelvis på en byggeplass eller hos en organisasjon som krever forhåndsklarering av de som kommer.

Når det skrives protokoll fra møter legges kopi av programmet inn. Fylkesdirektøren erkjenner at informasjonen om befaringer i protokollene tidvis er noe mangelfull. Administrasjonen vil framover ha fokus på mer utfyllende opplysninger om hvem som har hatt en rolle og hva det er informert om underveis i besøkene. Selv om befaringene stort sett ikke er relatert til pågående politiske saker vil de ofte inkludere informasjon som kan være relevant i senere drøftinger, og dermed av interesse for andre enn utvalgsmedlemmene selv.

Fylkesdirektøren er kjent med kommunelovens bestemmelser om saksbehandling i folkevalgte organer, og er opptatt av at kravene skal følges også når det foregår befaringer av en slik art at de omfattes av lovbestemmelsene. Utvalgene får tidvis invitasjoner fra eksterne parter til besøk, befaringer eller arrangement hvor de møter enkeltpersoner eller sammen med de andre medlemmene. Dette er aktivitet som administrasjonen ikke er involvert i forberedelse eller gjennomføring av, og som dermed ikke omfattes av fylkesdirektørens tilbakemelding.

Når utvalgsmedlemmene opptrer samlet som organ på befaringer/besøk de er innkalt til gjelder de samme rutineene som administrasjonen har ved møter med ordinær saksbehandling. Det legges vekt på at informasjon som er relevant for saker som skal behandles politisk skal gis til hele

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Politisk sekretariat

utvalgene, og være åpent tilgjengelig med mindre særskilte forhold tilsier at den må unntas offentlighet. Fylkesdirektøren erfarer at de folkevalgte representantene har samme forståelse som administrasjonen av hvilken status befaringene har, og dermed betydningen av at formelle krav ivaretas og at aktiviteten er tilgjengelig for offentligheten.

Avslutning

Fylkesdirektøren er opptatt av at administrasjonen skal etterleve bestemmelsene om offentlighet og saksbehandling, og mener at det er gode rutiner som sikrer at dette følges i forbindelse med møtegjennomføring. Fylkesdirektøren vil framover ha oppmerksomhet på at informasjon om befaringer kommer framkommer tilstrekkelig av møteprotokoller